

Santi Serra Camps danst met paarden, die in volledige vrijheid door de piste bewegen. De Spanjaard doorkruist Europa met zijn paarden en honden. En als je geluk hebt, krijg je in Santi's shows ook nog een zebra of wolf te zien. Zijn kracht schuilt in het spel met paarden en de uitzonderlijke samenwerking tussen zijn dieren. We spraken hem op Equitana.

Middenin het drukke hart van de Duitse stad Essen, pal naast de ronkende auto's, ontmoet de jonge Spanjaard Santi Serra zijn Arabieren Nika en Kyfruc van hun halster. Twee Border Collies gluren vanaf de rug van de schimmel nieuwsgierig naar hun baasje, die de Arabische merrie Nika op commando laat steigeren. Bang dat zijn paarden ervandoor zullen gaan? Nee, dat komt geen moment in Santi op. "De band met mijn paarden is heel intens, we vertrouwen elkaar volledig." Dat blijkt uit zijn shows, waarbij hij met zijn paarden en honden door de piste dartelt. Ogenschijnlijk moeiteloos springen ze over elkaar heen en ze laten zich zelfs tevreden bovenop elkaar stapelen. En dan te bedenken dat Santi zijn 'paardenloopbaan' ooit begon als rodeorijder. De op zijn zachtst gezegd opmerkelijke ommezwaai naar vrijheidsdressuur begon met een droom. "Ik was als rodeorijder uitgenodigd voor een show waar het neusje van de zalm aan paardenmensen kwam. Dit maakte me zo nerveus dat ik enkele nachten voor de bewuste show over mijn optreden droomde. In mijn droom renden mijn paarden in vrijheid en gehoorzaamden ze op mijn stem." Tijdens de show reageerde het publiek maar lauw op Santi's rodeo-optreden. "Ze waren helemaal niet enthousiast", staat hem nog altijd voor ogen. "Op dat moment herinnerde ik me mijn droom en ik besloot mijn paard zijn zadel en hoofdstel af te nemen en dezelfde routine nogmaals op te voeren." Santi's paard deed echter niets anders dan rondjes galopperen, niet van plan te stoppen. "Dat gebeurde pas toen het publiek uit zijn dak ging, hun reactie was ongelooflijk mooi. Ze dachten dat mijn show draaide om paarden in vrijheid en de aanblik van een vrij paard middenin de piste leverde een staande ovatie op." Voor Santi was dit een duidelijk signaal. "Ik besloot om voortaan plezier te hebben met de paarden. In vrijheid genieten paarden echt, want het is een spel." De switch van rodeo naar vrijheidsdressuur, acht jaar geleden, veranderde Santi ook persoonlijk. "Ik houd erg van dieren, paarden horen bij mijn familie. In mijn rodeotijd waren de paarden vrienden waarmee ik samenwerkte, nu zijn het vrienden om mee te spelen. Eerder stond ik meer centraal, nu is het paard het belangrijkste geworden. Het heeft mijn karakter veranderd, want het veranderde mijn denken. Ik waardeer het kleine veel meer, vind de natuur belangrijker en zie dieren als mijn familie." Anderhalf jaar lang trainde hij zijn eerste paard en bestudeerde hij paardengedrag in de kudde. "Ik leerde bijvoorbeeld wat er gebeurt als een paard »

SANTI SERRA: 'MIJN ENIGE TECHNIEK IS VRIJHEID'

zich misdraagt. De leider van de kudde stuurt hem weg. Het paard dat weet dat hij zich heeft misdragen, zal zich corrigeren om weer in de groep te passen. Deze en vele andere principes gebruik ik om de paarden te helpen in het werk.”

GEHEIM

Santi's geheim? “Er is geen geheim, alleen geduld, liefde en respect. De enige trainingstechniek die ik gebruik is vrijheid. Volgens mijn familie heb ik een speciaal talent. Of dat zo is weet ik niet. Ik weet alleen dat ik paarden begrijp. Ik steek veel uren in gedul-

vijftien minuten duren, de andere keer veertig. Het paard moet genietend stoppen. Zie ik dat het voor een paard niet langer een spel is, dan stoppen we en gaat het paard terug het weiland in om te rusten. Enkele uren later haal ik hem dan weer op om nogmaals te oefenen. Zo leert het paard dat hij kan spelen wanneer hij bij mij is.” Dagelijks besteedt Santi een uur of tien aan paarden-training. “Als ik zie dat een oefening niet in de smaak valt, dan focus ik meer op het spel en waag daarna een nieuwe poging om de oefening te doen. Zo leer ik het paard dat ook die oefening leuk kan zijn. De commu-

ik de paarden vaak een beetje galopperen. Zo ziet het publiek dat ze ervan genieten. Na een rondje galop met de staart in de lucht komen ze weer terug en werken ze weer mee. Het mooiste vind ik als duidelijk wordt dat de waardering van het publiek volledig naar het paard uitgaat. Zij zijn de acteurs, de sterren van de show.”

Santi's 24 paarden brengen bij hem thuis hun dagen in het weiland door. Alleen de showpaarden overnachten op stal. “Onze paarden krijgen het beste wat er is. Grote boxen en voeding op maat. Voor elk paard hebben we onderzocht wat de beste voeding voor ze is, en ze staan allemaal op een speciaal dieet.” Zijn twaalf honden – behalve Border Collies ook poedels en Australische herdershonden – slapen in huis of op stal.

SAMENWERKING

Ook al staat spel centraal, Santi's shows staan of vallen met goede samenwerking. Tussen hem en zijn paarden, de paarden onderling én tussen de paarden en de andere dieren. “Ik heb het mezelf met de combinatie van Nika en Kyfruc niet gemakkelijk gemaakt. Een merrie en een hengst – sinds kort een ruïn – is lastig. Ze zijn bevriend, maar hun natuurlijke gedrag komt ook tijdens de show tot uiting. Wil ik ze voor de show dicht naast elkaar hebben, waardoor Nika Kyfruc aanraakt, dan bijt hij haar. Dat natuurlijke kuddegedrag laat zich niet veranderen.” Een samenwerking tussen

twee ruïnen gaat beter, meent hij, maar de gemakkelijkste samenwerking ontstaat tussen twee merries. Toch werkt hij in zijn shows zeker niet alleen met merries. “Ik zoek niet naar gemak. De paarden die ik uitkies zijn allereerst mooi en goedgekeurd met goede bloedlijnen van kampioensouders. Deze paarden beleren kost misschien meer moeite, maar toch werk ik met mooie paarden, zodat het publiek iets moois heeft om naar te kijken. Vergelijk het met naar een film kijken. Een knappe acteur heeft altijd meer effect. Omdat wij met publiek werken, is dit in onze shows niet anders.” Elk jaar kopen Santi en zijn broer vijf à zes nieuwe paarden, uitgezocht op hun looks. Daarbij zijn zijn typische raskenmerken belangrijk. Paarden die niet geschikt voor shows blijken, geven ze aan vrienden waarvan ze zeker weten dat ze de paarden een goed thuis geven. “Verkoop is geen streven van ons. Dat zou voelen alsof we een familielid verkopen.” Volgens Santi is in principe elk paard geschikt voor zijn oefeningen en spel. “Alleen is niet elk paard geschikt om voor vijfduizend man op te treden. Net als bij mensen kan niet elk paard omgaan met de druk. Helaas kom je hier alleen achter door het uit te proberen. Sinds kort fokken we onze eigen paarden. Hopelijk kunnen we die in de toekomst in onze shows inzetten.”

VERSCHILLENDE DIEREN

Santi's ouders hadden Arabieren, dus de link met dit mooie ras was snel gelegd. Hij werkt ook met Lusitano's, Friezen en het Spaanse PRE-paard. “Het publiek houdt van afwisseling.” En afwisseling voert de boventoon in Santi's shows. Die beperken zich niet tot paarden alleen. Honden laten regelmatig hun enthousiaste kopjes zien, maar ook andere diersoorten spelen zo nu en dan een rol. “We hebben veel dieren thuis, waaronder twee zebra's en een wolf.” En dat is niet altijd gemakkelijk, bekent Santi. “Totaal verschillende diersoorten samenbrengen is een hele klus. De verschillende dieren werken samen, want ze kennen elkaar nu goed. Maar het paard is een prooidier en de hond een roofdier, en dat blijft lastig. Ik ben de schakel, de verbindende factor, tussen al onze dieren. Zowel de honden als de paarden vertrouwen op mij, daarom gaat de samenwerking goed. Soms zie je dat de hond de achtervolging op een paard inzet. Dat is nu eenmaal zijn aard, en ach, het past in het spel van de show. Maar ik verbind de diersoorten onderling. Zonder mij is er geen connectie of samenwerking tussen

‘Een slecht dier bestaat niet, alleen een slechte hand die hem heeft aangeraakt’

dig trainen en liefde en dankbaarheid uiten. Als je een dier goed behandelt, behandelt hij jou goed. Ik zeg altijd: een slecht dier bestaat niet, alleen een slechte hand die hem heeft aangeraakt.” De onbetwistbaar sterke band die Santi met zijn paarden heeft, dankt hij aan plezier. “Het paard moet ervan genieten om bij je te zijn en met je te werken.” En dus werkt Santi slechts zo lang een paard plezier heeft. “Het paard bepaalt hoe lang we trainen. De ene keer kan een training

nicatie is net als binnen de kudde. Ik leer paarden allereerst dat ze vrij zijn naast mij. Ik achtervolg ze een beetje, houd het spel van de kudde aan. We oefenen veel in het land. Wil een paard niet aan mijn zijde blijven, dan laat ik hem gewoon weg galopperen. Paarden doen alleen wat ze willen, ik verplicht ze nergens toe. Komen ze terug naar mij, dan is dat voor mij het beste wat ze kunnen doen. Hiermee laten ze zien dat ze het echt leuk vinden. Ook tijdens shows laat

De Spanjaard heeft in totaal 24 paarden en 12 honden op zijn thuisbasis in Catalonië.

Santi heeft een onderonsje met een van de Border Collies.

Op zijn gemak wandelt Santi met zijn dieren over het beursterrein van Equitana.

hen." Toch zorgt de samenwerking voor een bepaald soort vriendschap tussen de diersoorten. "Wanneer we thuis oefenen, traint er af en toe eens een hond mee en soms betrek ik de wolf er eens bij. In de training ontwikkel ik een eigen taal met de paarden, die ik tijdens de shows gebruik. Het gaat verder dan commando's, het is echt een eigen taal."

IDEALE VROUW

Hoe lang een paard erover doet om klaar te stomen voor zijn eerste show varieert. "Vorig jaar was een jonge Fries in slechts drie maanden klaar voor een show met een publiek van 16.000 mensen. Ik krijg kippenvel als ik over dit paard praat, want hij geeft zichzelf helemaal, en al na zo'n korte tijd." Merrie Nika nam de tijd. Twee jaar duurde het voordat ze klaar was voor de show. "Gemiddeld zijn mijn paarden er na zes maanden

tot een jaar klaar voor. Nika is de moeilijkste van mijn paarden, ze is net als de andere Arabieren wat moeilijker te temmen. Toch zie ik Nika als mijn ideale vrouw: sterk, wendbaar, dapper en zeer intelligent. De merrie is enorm gedreven en ondanks haar gespannen zenuwen is ze een fantastische actrice met mooie bewegingen. En ze is overduidelijk in het uiten van haar liefde voor mij. Toen ze bevallen was van haar eerste veulen – wat ze pas doorzette toen ik arriveerde – vond mijn vader mij de volgende morgen slapend bij haar en haar veulen in de box. Nika was zowel mij als haar veulen aan het schoonlikken." De schimmel Kyfruc is Santi's showpaard van het eerste uur. "Hij was bij mij tijdens mijn debuut in 2007. Hij is mijn leraar, die bereid is om alles voor me te doen. En tegelijk is hij een echte artiest." Een favoriet heeft Santi niet. "Elk paard heeft zijn eigen kwaliteiten.

Ik heb erg goede paarden en kan nog veel van ze leren." Paarden zitten hem in het bloed. "Ik ben praktisch in het zadel geboren. Paarden zijn mijn beste vrienden, ik leef voor ze. Mijn dieren zijn mijn inspiratiebron. Zij vertellen me welke weg ik moet inslaan en de reactie van het publiek vertelt me of dit de juiste is."

VRIJ BEWEGEN

Ondanks alle voorbereiding gaan oefeningen weleens mis. Een toren van paarden, honden en Santi, dat vergt behoorlijk wat vertrouwen. "Elke oefening kan misgaan en elke locatie is weer anders. Licht, muziek en vibraties van applaus kunnen heftig zijn voor de paarden. Ze bewegen daardoor soms in de toren. Ik heb ook eens van een paard af moeten springen. Maar dat onvoorspelbare vind ik juist leuk. Het benadrukt dat een paard geen object is." Naar eigen zeggen

onderscheidt Santi zich van anderen in zijn categorie door de rust die hij heeft in zijn spel met zijn paarden. "Elke meester heeft zijn eigen boekje, zegt men in Spanje. Dat betekent dat iedereen op een andere manier leert. Rust vind ik belangrijk. Ik wil dat mijn paarden echt in vrijheid om me heen bewegen en graag bij me willen zijn. Niet dat ze bij me komen uit angst voor straf. Hoe meer vrijheid, hoe beter. Ik vind het leuk als ze wat rond galopperen en niet alles volledig voorbereiden en gelikt is. Natuurlijk luisteren de paarden steeds beter, met als gevolg dat ik sommige shows nu iets te getraind vind. Ik houd er persoonlijk meer van als de paarden vrij bewegen."

VAN LOTJE GETIKT

In Santi's woonplaats, diep in het Spaanse Catalonië, vinden zijn dorpsgenoten hem enigszins van lotje getikt. "Soms zien ze me

in het dorp voorbij komen op een paard zonder zadel en hoofdstel, gevolgd door nog vijf paarden. Tegenwoordig groeten de mensen me, maar in het begin werd er gemoepeld: "Jemig, waar gaat die gek naartoe?" Echt goed past Santi's aanpak dan

2012. Dat leverde de nodige erkenning en bekendheid. "We deden mee om te checken of het grote publiek onze show met paarden leuk vond. We hebben erg genoten van de ervaring." Inmiddels heeft Santi zijn werkveld uitgebreid tot buiten Europa. "Vo-

'Mijn dieren zijn mijn inspiratiebron, zij vertellen me welke weg ik moet inslaan'

ook niet in de Spaanse cultuur. "In Spanje is men soms een beetje hard voor dieren." Santi's definitieve doorbraak in eigen land was het winnen van 'Tue si que vales', de Spaanse versie van Holland's Got Talent, in

rige week waren we in Hongkong. Na Equitana reizen we door naar Spanje, Frankrijk en Duitsland. Daarna blijf ik vijftien heerlijke dagen thuis. Ik heb er zin in!" Santi's moeder ook, want die mist haar zoon erg, vertelt hij. "Waarschijnlijk had ze veel liever gezien dat ik advocaat was geworden, maar ze steunt me in alles, net als de rest van mijn familie. Mijn broer en manager, John, is de stille kracht achter de shows. Hij reist altijd met me mee, net als mijn ouders wanneer ze kunnen. Ik ben hen enorm dankbaar." Ook Santi's paarden thuis gaan bij zijn thuiskomst weer aan het werk. "Ik ben de enige die ze traint, dus wanneer ik weg ben, staan ze in de wei." Santi heeft nog plannen in overvloed. "Mijn droom is om met mijn dieren de wereld over te gaan. Van kleins af aan ben ik gefascineerd door Amerika. Ooit hoop ik daarheen te gaan om de harmonie en balans tussen mens en paard ook daar te laten zien. Ik wil dat de mensen niet mij, maar de paarden zien. Zij zijn de ware artiesten. Ik help ze alleen bij hun optreden. Ik houd van mijn werk, reis en leer verschillende culturen kennen en ben altijd samen met mijn paarden. En dat zie ik ook als mijn toekomst." 🐾

De dieren laten zich in de show bovenop elkaar stapelen.

Santi maakt het zichzelf niet makkelijk door de merrie Nika naast de ruï Kyfruc in te zetten.

"De band met mijn paarden is intens, we vertrouwen elkaar volledig", aldus Santi.

BITMAGAZINE.NL

Wil je net zo'n mooie deken voor je paard als Santi Serra? Bit mag vier Pavo-dekens verloten. Ga naar www.bitmagazine.nl/pavo en doe mee.